

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 22/2012-6

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 8. marca 2012 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. F. M., V., vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 12 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo 122/2011, 5 Cdo 123/2011, 5 Cdo 124/2011 z 15. novembra 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. F. M. **o d m i e t a** ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. decembra 2011 doručená sťažnosť Ing. F. M. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie čl. 12 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 5 Cdo 122/2011, 5 Cdo 123/2011, 5 Cdo 124/2011 z 15. novembra 2011 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ vyjadruje nesúhlas s napadnutým uznesením najvyššieho súdu, pretože «nebol zastúpený vo veci 6 C 201/2003 pred Okresným, Krajským a tiež Najvyšším súdom SR, hoci som o to požiadal podľa zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v hmotnej núdzi a riadne pripojil aj „Splnomocnenie pre advokáta na zastupovanie pred NS SR“, ktoré stratili, alebo ho úmyselne odstránili zo spisu na Okresnom súde v Martine a to viackrát a tým ma vedome diskriminovali tak, že mi ako občanovi ťažko zdravotne a telesne postihnutému a invalidnému dôchodcovi, nebol v uvedenej veci pridelený advokát pre celé konanie, hoci som o to riadne a zrozumiteľne včas požiadal, ktorý by ma na súde zastupoval pre celé konanie, lebo nemám právnické vzdelanie a neviem sa účinne brániť, nakoľko spĺňam všetky tri podmienky podľa § 138 ods. 1 O. s. p. s tým, že oslobodenie sa vzťahuje na celé konanie, lebo je to potrebné na ochranu mojich záujmov a aby som bol súdom oslobodený od súdnych poplatkov podľa § 30 O. s. p. tak, ako je to ustanovené v zákone...».

Sťažovateľ ďalej uviedol, že „Okresnému súdu v Martine doručil viackrát na požiadanie Čestné vyhlásenie s potvrdením na predpísanom tlačíve O. s. p. č. 6, spolu s Rozhodnutím s. p., ktoré sú založené v spise, čo Okresný, Krajský a ani Najvyšší súd ničím nevyvrátil, preto nie je odôvodnené tvrdenie, že tomu tak nie je a preto nie je výrok Okresného, Krajského a ani NS SR odôvodnený ani pravdivý, navyše je diskriminujúci a likvidačný, lebo ako občan, ktorý nemá právnické vzdelanie, sa nemôžem účinne brániť...“.

Sťažovateľ z uvedených dôvodov navrhol napadnuté uznesenie najvyššieho súdu zrušiť.

3. Z napadnutého uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 122/2011, 5 Cdo 123/2011, 5 Cdo 124/2011 z 15. novembra 2011 vyplýva, že ním bolo:

A. zastavené konanie o dovolaní proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 8 Co 305/2010 z 24. septembra 2010, ktorým krajský súd zrušil napadnuté uznesenie Okresného súdu Martin sp. zn. 6 C 201/2003 z 24. júna 2010 o zastavení konania a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

K tejto časti najvyšší súd v odôvodnení napadnutého uznesenia uviedol, že v zmysle § 241 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) musí byť dovolateľ zastúpený advokátom, pokiaľ sám nemá právnické vzdelanie. Nedostatok tejto podmienky dovolacieho konania je odstrániteľný, avšak len za súčinnosti dovolateľa. Zo samotného spisu vyplýva, že navrhovateľ (sťažovateľ, pozn.) bol súdom prvého stupňa poučený o tom, že dovolateľ bez právnického vzdelania musí byť zastúpený advokátom. Navrhovateľ nepreukázal, že má právnické vzdelanie a bol oboznámený s rozhodnutiami súdov oboch nižších stupňov o tom, že sa mu neustanovuje zástupca z radov advokátov. Napriek tomu však do spisu nezaložil advokátovi udelenú plnú moc na jeho zastupovanie v dovolacom konaní. V dôsledku toho zostal nedostatok uvedenej osobitnej podmienky dovolacieho konania neodstránený, preto dovolacie konanie v tejto časti zastavil, pričom sa nemohol zaoberať jeho procesnou prípustnosťou ani dôvodnosťou.

B. odmietnuté dovolanie proti uzneseniu krajského súdu sp. zn. 8 Co 306/2010 z 24. septembra 2010, a

C. odmietnuté dovolanie proti uzneseniu krajského súdu sp. zn. 5 Co 89/2011 z 25. marca 2011,

v konaniach o priznanie oslobodenia od platenia súdnych poplatkov a ustanovenie zástupcu z radov advokátov.

K bodom B a C najvyšší súd v podstatnej časti napadnutého uznesenia uviedol, že aj keď dovolateľ v konaniach o dovolaniach nebol zastúpený advokátom a nemal právnické vzdelanie (§ 241 ods. 1 OSP), povaha napadnutých rozhodnutí vylučuje, aby v prípade týchto dovolaní bol nedostatok podmienky povinného zastúpenia považovaný za dôvod na zastavenie konania. Za situácie, keď je predmetom dovolacieho prieskumu rozhodnutie súdu o nevyhovení žiadosti účastníka o ustanovenie zástupcu z radov advokátov, by trvanie na podmienke povinného zastúpenia popieralo cieľ, ktorý sledoval účastník konania.

Následne preskúmal dovolaním napadnuté rozhodnutia (B, C) z hľadiska ich prípustnosti pre prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 OSP, pričom „*existenciu žiadnej*

podmienky prípustnosti dovolaní uvedenej v tomto zákonnom ustanovení dovolací súd nezistil“.

Podstatou dovolaní bola námietka sťažovateľa, že odvolací súd nesprávne posúdil zistený skutkový stav a pri aplikácii ustanovenia § 138 ods. 1 OSP dospel k nesprávnym záverom o nesplnení podmienok na oslobodenie od súdneho poplatku a na ustanovenie zástupcu z radov advokátov, teda namietal, že týmito dovolaniami napadnuté uznesenia spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci.

„Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ale síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Nesprávne právne posúdenie veci je relevantný dovolací dôvod (možno ním odôvodniť procesné prípustné dovolanie), nesprávnosť právneho posúdenia ale nezakladá žiadnu z vád v zmysle § 237 O. s. p. Treba dodať, že pre vyhoviecie návrhu účastníka na oslobodenie od súdneho poplatku (a pre vyhoviecie jeho návrhu na ustanovenie zástupcu z radov advokátov) je v zmysle § 138 ods. 1 O. s. p. potrebné, aby súčasne boli splnené dve podmienky, a to že: 1) oslobodenie je odôvodnené pomermi žiadateľa a 2) nejde o prípad svojvoľného alebo zrejme bezúspešného uplatňovania alebo bránenia práva. Ak z týchto podmienok nie je splnená čo i len jedna, nemožno žiadosti vyhovieť. V danom prípade odvolací súd nevyhovel žiadosti dovolateľa z dôvodu nesplnenia prvej podmienky, keď dospel k záveru, že pomery navrhovateľa oslobodenie od súdneho poplatku neodôvodňujú. Takisto nebolo možné vyhovieť žiadostiam dovolateľa na ustanovenie zástupcu z radov advokátov, pretože v zmysle § 30 O. s. p. podmienkou na vyhoviecie tejto žiadosti je existencia predpokladov na oslobodenie od platenia súdnych poplatkov, ktoré u dovolateľa splnené neboli. Dovolateľom uvádzané skutkové okolnosti teda v ničom nepotvrdzujú, že by procesným postupom odvolacieho súdu bola znemožnená realizácia niektorého z jeho procesných oprávnení.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažnosť treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Podstatou sťažnosti, je nesúhlas sťažovateľa s napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ktorý podľa názoru sťažovateľa nesprávne (rovnako ako v prípade podaného dovolania proti rozhodnutiu krajského súdu) posúdil splnenie podmienok na oslobodenie od súdneho poplatku a na ustanovenie zástupcu z radov advokátov a jeho výrok „*nie je odôvodnený, ani pravdivý, navyše je diskriminujúci a likvidačný*“. Z tohto dôvodu je aj nesprávny záver najvyššieho súdu o neprípustnosti podaných dovolaní podľa § 237 OSP (B, C) a zastavení konania (A).

Ústavný súd po preskúmaní napadnutého uznesenia najvyššieho súdu konštatuje, že právny názor najvyššieho súdu o neprípustnosti podaných dovolaní podľa § 237 OSP a zastavení konania sa nevyznačuje arbitrárnosťou, pričom argumentácia sťažovateľa uvedená v jeho sťažnosti nie je spôsobilá spochybníť správnosť záverov najvyššieho súdu, ktoré najvyšší súd vyčerpávajúcim spôsobom a presvedčivo odôvodnil.

Ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, podľa ktorej otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završuje najvyšší súd (mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96).

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd konštatuje, že medzi namietaným uznesením najvyššieho súdu a sťažovateľom označeným základným právom neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by signalizovala, že mohlo dôjsť k ich porušeniu, čo zakladá dôvod na odmietnutie sťažnosti v tejto časti z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. marca 2012